

Vorbereiden

Wat droom ik nou?

Daniël 2:1-2a, 26-49

27 september 2020

WELK VERHAAL LEZEN WE?

Koning Nebukadnessar heeft een droom. Hij wil dat de wijzen zijn droom uitleggen, maar zegt niet wat hij gedroomd heeft; dat moeten zij zelf vertellen. Niemand is daartoe in staat, behalve Daniël. Hij vertelt dat de koning gedroomd heeft over een groot beeld dat verpulvert en hij legt uit wat dat betekent.

De lezing van vandaag

Het leesrooster geeft voor vandaag aan: Daniël 2:1-2a + 26-49. In de navertellingen voor de kinderen nemen we heel hoofdstuk 2 mee. In de verzen tussen 2 en 26 zitten elementen die nogal bepalend zijn voor het verhaal.

Wanneer begint dit verhaal?

Het verhaal speelt zich af in Babylonië, bij koning Nebukadnessar (zesde eeuw voor Christus). Het speelt zich af in zijn tweede regeringsjaar, zo wordt aan het begin vermeld. Dat is opmerkelijk, want in hoofdstuk 1 van dit boek is verteld dat Daniël en zijn vrienden drie jaar in opleiding waren en daarna in dienst kwamen bij de koning. Als dat klopt, zou het verhaal zich op zijn vroegst in zijn vierde regeringsjaar kunnen afspelen. En als je bedenkt dat Juda pas jaren later door Nebukadnessar werd verslagen, zou je verwachten dat het verhaal zich nog later afspeelt. Toch vermeldt de verteller dat het zich afspeelt in het tweede jaar van het koningschap. Wil hij duidelijk maken dat deze nachtmerrie zich al aan het begin van Nebukadnessars koningschap begon af te tekenen?

De koning droomt

Het gebeurt in de Bijbel vaker dat een koning droomt en dat hij wil weten wat zijn droom betekent (denk bijvoorbeeld

aan Jozef bij de farao). Maar koning Nebukadnessar maakt het een stuk moeilijker: Hij wil dat de wijzen zijn droom uitleggen, maar hij vertelt niet wat hij gedroomd heeft. Dat moeten ze zelf bedenken.

Taal

Het boek Daniël is geschreven in het Hebreeuws. Maar in vers 4 van hoofdstuk 2 staat in de tekst plotseling het woord 'Aramees': Waarschijnlijk is de tekst vanaf die plek oorspronkelijk in het Aramees geschreven. (Mogelijk stond die aanduiding aanvankelijk alleen als opmerking in de kantlijn en heeft een overschrijver het in de tekst ingevoegd.) Het Aramees was een belangrijke 'wereldtaal' in die tijd en gold als moderner dan het Akkadisch, dat ook veel gesproken werd.

De reus komt ten val

Met hulp van de Heer vertelt Daniël wat de koning gedroomd heeft: een groot, machtig beeld komt door een onzichtbare hand ten val. Zo zal het gaan met uw koningschap, legt Daniël uit. Hij vertelt over vier koninkrijken die elkaar zullen opvolgen.

Vier koninkrijken

Het verhaal van Daniël speelt zich af in de zesde eeuw voor Christus, maar is waarschijnlijk veel later opgeschreven: rond het jaar 165 voor Christus (zie ook de toelichting van vorige week). De lezers uit 165 voor Christus hebben in deze droomuitleg wellicht opeenvolgende koninkrijken uit hun geschiedenis herkend. (Daniël 7 vertelt er overigens nog uitgebreider over.)

Opvallend is dat de koning nogal positief reageert. Als Daniël de ondergang van zijn koninkrijk voorspeld heeft, zou je

kunnen vrezen dat de koning hem zwaar straft. Maar in plaats daarvan buigt Nebukadnessar voor hem neer en geeft hem een hoge positie!

Actualiteit

In elke tijd zijn er machthebbers die misschien blinken, maar uiteindelijk ook weer zullen verzinken. Steeds opnieuw wordt dan iets van dit verhaal actueel. Dat werd heel concreet zichtbaar bij de ondergang van de Iraakse president Saddam Hussein in 2003. Saddam Hussein vergeleek zichzelf graag met de machtige Nebukadnessar. (Het oude Babylon lag dan ook in het huidige Irak, ongeveer 80 kilometer ten zuiden van Bagdad.) Toen Saddam verdreven was, trokken zijn tegenstanders een groot beeld van de president omver.

Eeuwig koninkrijk

Voor lezers door de eeuwen heen is het perspectief van het laatste koninkrijk uit de droom een bron van hoop geweest. Daniël voorspelt dat God een rijk zal doen opkomen dat al die andere koninkrijken zal overleven. Daarmee belanden we vanuit de droom van Nebukadnessar uiteindelijk in de dromen van Israël, over een koningschap van Godswege. Dat koninkrijk zal nooit voorbijgaan, aldus Daniël.

Vieren

Wat droom ik nou?

Daniël 2:1-2a.26-49

27 september 2020

Kindermoment in de dienst

Voordat de kinderen naar hun eigen ruimte gaan, kunt u het volgende verhaaltje vertellen.

Anton van Geest gaat naar de dokter.

‘Wat heb ik, dokter?’ vraagt hij. ‘Denkt u dat het erg is?’

De dokter kijkt Anton onderzoekend aan.

‘Wat zijn uw klachten?’ vraagt ze.

‘Dat vertel ik niet’, zegt Anton van Geest.

‘Dat is privé.’

‘Ja, maar hoe kan ik u dan beter maken?’

‘Weet ik niet. U bent de dokter, ik niet!’

‘Dat klopt’, antwoordt de dokter. ‘Maar u moet wel vertellen wat uw klachten zijn. Ik kan niet zomaar raden wat u heeft!’

Mopperend gaat Anton van Geest weer naar huis. Hij gaat op internet zoeken naar een betere dokter. Een échte dokter, die mensen beter kan maken.

Vraag aan de kinderen wat ze ervan vinden dat Anton niet vertelt wat zijn klachten zijn. Kan de dokter hem beter maken? Vertel daarna dat de kinderen vandaag naar een verhaal gaan lezen over een koning die hulp nodig heeft. Maar waarbij precies? Dat wil hij niet vertellen!

Gebed

Goede God,

Wij bidden U om mooie dromen.

Dromen van vrede en geluk,
van liefde en vrolijkheid.

Wij bidden om dromen waarin de zon schijnt
en waar mensen van elkaar houden.

Geef ons zulke dromen, God.

En help ons om iets van die dromen waar te
maken

voor onszelf en voor andere mensen.

Amen

Werkblad en tips

Het tijdschrift *Kleur in de Kerk* biedt werkbladen bij de verhalen in *Kind op Zondag*. De koning buigt voor Daniël. Dat is best gek. Wie is hier nu de koning? Op het werkblad voor de jonge kinderen staat een kroon en de kinderen spelen daarmee: wie buigt nu voor wie? Voor de oudere kinderen zijn er vragenkaartjes die over dromen gaan. Ze stimuleren het gesprek over dromen, de ongerijmdheid ervan en de gevoelens die ze kunnen oproepen.

Tweede zondag van de herfst Jaar A

Lezing uit het Oude Testament	Ezechiël 18:1-4.25-32
Antwoordpsalm	25:1-10
Epistellezing	Filippenzen 2:1-13
Lezing uit het Evangelie	Matteüs 21:23-32
Alternatief leesrooster	Daniël 2:1-2a.26-49

Vertellen

Wat droom ik nou?

Daniël 2:1-2a.26-49

27 september 2020

Vertelling 4-7 jaar

De geheime droom

In een ver land woont koning Nebukadnessar. Hij woont in een groot paleis. De koning kent allemaal wijze mensen. Als hij iets niet weet, vraagt hij het aan de wijze mensen en dan vertellen zij precies hoe het zit.

Maar vandaag is het anders.

De koning heeft naar gedroomd. Hij zegt tegen alle wijze mensen: 'Jullie moeten vertellen wat mijn droom betekent. Maar... ik vertel niet wat ik gedroomd heb. Dat moeten jullie zelf bedenken. Dan weet ik tenminste zeker dat jullie niet zomaar wat verzinnen.'

De wijze mensen denken diep na. Ze trekken rimpels in hun voorhoofd, ze mompelen 'tsja...' en 'nou...'. Maar ze weten het niet. 'Kunt u toch niet eerst uw droom vertellen?' proberen ze.

Maar de koning schudt zijn hoofd. 'Vertel mij wat ik gedroomd heb!' zegt hij streng. 'En leg uit wat mijn droom betekent.'

Het wordt stil in het paleis. Heel stil. Je hoort alleen de hersens van de wijze mensen kraken, omdat ze zo hard nadenken. En... je hoort voetstappen. Het zijn de voetstappen van Daniël.

Daniël komt niet uit het land van de koning. Daniël hoort bij het volk van God. Hij loopt door de gangen van het paleis, door de deur van de grote zaal, tussen alle wijzen mensen door, tot hij vlak voor de koning staat.

'Weet jij wat ik gedroomd heb en wat het betekent?' vraagt de koning.

Daniël antwoordt: 'Er is een God in de hemel die alles weet. Hij heeft mij verteld wat u gedroomd heeft. U droomde van een groot beeld. Het beeld was prachtig en het had een hoofd van goud. Maar toen viel het beeld om. Het ging kapot en er bleef niets van over.'

De koning kijkt verbaasd naar Daniël. 'Ja', knikt hij. 'Ja, dat heb ik gedroomd. Maar wat betekent het?'

Daniël vertelt: 'Dat hoofd van goud, dat bent u. U bent een gouden koning – maar niet voor altijd. Op een dag bent u er niet meer. Dan is er een andere koning.'

Als de koning dat hoort, staat hij op van zijn troon. Hij loopt naar Daniël en maakt een diepe buiging. 'Het is waar', zegt hij. 'Nu geloof ik in jouw God, die alles weet.'

Daniël krijgt dure cadeaus van de koning en hij wordt een belangrijke minister in het land. En de wijze mensen? Die gaan beteuterd naar huis. Waarom wisten zij niet wat Daniël weet?

Werkvormen

4-7 jaar

Gesprek: Hoe zou het komen dat Daniël de droom wel kon raden en uitleggen en de andere wijze mensen niet? Door wie werd Daniël geholpen? Wat gebeurde er met de koning nadat Daniël de droom had uitgelegd?

Spel: De koning maakt een buiging voor Daniël. Hoe ziet dat eruit? Laat de kinderen het voordoen.

Vraag daarna: is het eigenlijk niet gek, dat een koning een buiging maakt voor iemand die geen koning is? Waarom doet de koning dat?

Creatief: Laat de kinderen samen met legoblokken een groot beeld maken. Hoe hoog kan het beeld worden?

8-10 jaar

Gesprek: Wat valt de kinderen op in dit verhaal? Wat vinden ze het bijzonderste stukje? Praat ook over de reactie van de koning. Zou hij blij zijn met Daniël's uitleg? Waarom wel of niet?

Creatief: Vraag de kinderen om met Kapla een toren te maken. Vertel van tevoren dat de toren straks zal worden omgegooid. Vraag na een tijdje: hoe is het om iets te maken als je al weet dat het straks verdwijnt?

In het verhaal blijft Nebukadnessar de koning maar hij weet al dat het ooit voorbij zal gaan. Hoe zal hij het vinden om nog koning te zijn?

11-12 jaar

Gesprek: Waar droom jij over? Kun je kiezen wat je gaat dromen? Waar komen dromen vandaan en hoe ga je ermee om?

Spel: Op het werkblad staan kaartjes met dromen. Knip de kaartjes uit en leg ze op de tafel. (Maak eventueel meerdere kopieën om te zorgen dat er genoeg kaartjes zijn.) Vraag de kinderen om een droom uit te kiezen die zij graag willen hebben, en laat hen er iets over vertellen. Waarom kiezen ze juist deze droom?

Vertelling 8–12 jaar

De droom van de koning

Koning Nebukadnessar is de baas van een groot, ver land. Hij heeft een schitterend paleis met veel bedienden. Er zijn ook wijze mensen, die hem advies geven over belangrijke vragen.

Vandaag heeft de koning al zijn wijze mensen bij elkaar geroepen voor een bijzondere vraag. Een bijzonder moeilijke vraag. De koning zegt: 'Geachte wijzen! Vannacht heb ik naar gedroomd. Ik moet weten wat mijn droom betekent. Leg het me uit!' 'Eh... oké', reageert een wijze. 'Vertelt u dan maar wat voor droom het was.' 'Helemaal niet!' antwoordt de koning. 'Jullie zijn toch wijs? Vertel mij eerst maar eens wat ik gedroomd heb. Dan weet ik tenminste zeker dat jullie niet zomaar wat verzinnen.'

'Ja maar Majesteit...', protesteren de wijzen. 'Dat kan toch niet? Dat heeft nog nooit een koning gevraagd!'

'Geen gemaar!' roept de koning streng. 'Jullie zijn mijn eigen wijzen. Jullie moet het weten.'

De wijzen worden zenuwachtig. Straks weet niemand het, denken ze. Dan wordt de koning kwaad en dan weet je nooit wat er gebeurt. Wat moeten ze nou doen?

Dan stapt Daniël naar voren.

Daniël hoort niet bij de eigen wijzen van de koning. Daniël hoort bij God, hij komt uit het land Israël. Hij maakt een buiging en zegt: 'Majesteit, er is een God in de hemel die alle geheimen kent. Die God heeft mij verteld wat u gedroomd heeft. U droomde over een groot beeld. Het had een hoofd van goud, armen van zilver, een buik van brons, benen van ijzer en voeten van ijzer en klei. In uw droom keek u naar het beeld en u zag dat een steen losraakte. De steen werd door niemand vastgehouden en ze sloeg tegen de voeten van het beeld. Het beeld stortte in; het goud, zilver, brons en ijzer waaide weg op de wind. Toen was het voorbij.'

Sprakeloos kijkt de koning naar Daniël. Hij knikt met zijn hoofd. 'Het klopt', fluistert hij na een tijdje. 'Zo was het. Maar wat betekent het?'

'Dat hoofd van goud, dat bent u.'

De koning kijkt op. 'Echt waar?' Hij denkt even na. 'Dan ben ik dus een gouden koning. Ja... Ik denk wel dat je gelijk hebt. En de rest?'

'Uw koningschap zal niet altijd bestaan', legt Daniël uit. 'Na u komen andere koningen, maar die stralen niet zo mooi als u. U bent goud, zij zijn zilver of brons of ijzer. Maar op een dag zijn zij ook weg. Alles verwaait als kruimels in de wind. Dan laat God een nieuw koninkrijk opkomen, dat voor altijd zal bestaan.'

Als Daniël uitgesproken is, staat de koning op van zijn troon. Hij maakt een diepe buiging voor Daniël. 'Jij wordt mijn minister', fluistert hij. 'Mijn eigen, wijze minister!'